

Discourse developments of Abadgarane irane eslami in different political elections

Neda Parsa¹ | Zahed Ghafari Hashjin²

Abstract

Partisanship in Iran is the phenomenon that not only has been unable to provide the desired functions and goals, but also its formation, continuation of the life of parties, functions of membership and determination of their policies, It has always been associated with disadvantages. This research aims to provide a brief overview of the history of Abadgarane irane eslami, investigate its discourse elements in different periods of time, present their articulations and compare them to each other. Therefore, the method used in this research is analytical-documentary, and the author is committed to collecting and analyzing data by using descriptive-analytical approach and using the fishing tool. In answer to main question, what discourse developments has gone to the population of Abadgarane irane eslami? According to the findings of the research, in the beginning of the formation and entry into the political arena, the population of Abadgarans was able to achieve significant results in the elections of the city and village councils and also in the elections of the 7th Assembly of the Islamic Council. In the following, this trend entered the arena of competition in the 9th presidential election with the slogan " Seeking justice" and was able to take over the position of the head of the executive branch. After this remarkable success, the population of Abadgaran suffered internal divisions and weakened. Its members dropped out and continued its life under the name of "Jamiyate abadgarane irane eslami", and finally, in the election, 1400 of Abadgaran entered the election campaign by being members of the Unity Council and choosing the discourse of "Economy, Security, Culture."

Keywords: Abadgarane irane eslami, Norman Fairclough's critical discourse theory, discourse developments.

1. Corresponding Author: Department of Political Science, Faculty of Humanities, Shahed University, Tehran, Iran. neda.parsa@shahed.ac.ir

2. Professor of Political Science, Shahed University, Tehran. Iran.

۱

سال نهم
بهار ۱۴۰۲
صص: ۴۰-۱۱

مقاله پژوهشی

تاریخ دریافت:

۱۴۰۱/۰۹/۱۳

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۲/۰۵/۰۸

تحولات گفتمانی آبادگران ایران اسلامی در دوره‌های مختلف انتخاباتی

ندا پارسا^۱ | زاهد غفاری هاشجین^۲

چکیده

نگاهی به حزب در ایران نشان می‌دهد که این پدیده نه تنها نتوانسته به‌طور مطلوب کارویژه‌ها و اهداف مورد نظر را تأمین نماید، بلکه نحوه شکل‌گیری، تداوم حیات احزاب، کارویژه‌های عضوگیری و تعیین خط مشی‌های آنان نیز همواره با نقصان‌هایی همراه بوده است. این پژوهش در پی آن است که، ضمن مروری مختصر بر تاریخچه جمعیت آبادگران ایران اسلامی، به بررسی عناصر گفتمانی آن در دوره‌های زمانی گوناگون پرداخته، مفصل‌بندی‌های آنها را ارائه کرده و به قیاس یکدیگر بگذارد. از این رو، روش بکار گرفته شده در این پژوهش، تحلیلی - اسنادی بوده و نگارنده بر آن است که با استفاده از رویکرد توصیفی - تحلیلی و بهره‌گیری از ابزار فیش‌برداری به جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها پرداخته، و در مقام پاسخ به این پرسش اصلی برآید که جمعیت آبادگران ایران اسلامی، چه تحولات گفتمانی‌ای را پشت سر گذاشته است؟ بر اساس یافته‌های پژوهش، جمعیت آبادگران در آغاز شکل‌گیری و ورود به عرصه سیاست با در پیشگیری گفتمان "خدمت صادقانه" توانست در انتخابات شورای شهر و روستا و همچنین انتخابات مجلس هفتم شورای اسلامی، نتایج قابل توجهی کسب کند. در ادامه، این جریان در انتخابات نهم ریاست جمهوری با گفتمان "عدالت و عدالت طلبی" وارد عرصه رقابت شده و توانست جایگاه ریاست قوه مجریه را نیز تصاحب کند. پس از این موفقیت قابل توجه، جمعیت آبادگران دچار اختلافات و انشقاق داخلی شده و تضعیف شد. اعضای آن ریزش کرده و با نام "جمعیت آبادگران جوان ایران اسلامی" به حیات خود ادامه داد، و در نهایت در انتخابات ۱۴۰۰ آبادگران با عضویت در شورای وحدت و برگزیدن گفتمان "اقتصاد، امنیت، فرهنگ" وارد کارزار انتخابات شد.

کلیدواژه‌ها: آبادگران ایران اسلامی، نظریه گفتمان انتقادی نورمن فرکلاف، تحولات گفتمانی.

۱. نویسنده مسئول: دانشجوی دکتری مطالعات سیاسی انقلاب اسلامی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران. neda.parsa@shahed.ac.ir

۲. استاد علوم سیاسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران.

ناشر: دانشگاه جامع امام حسین (ع) © نویسنده‌گان

این مقاله تحت لایسنس آفرینندگی مردمی (Creative Commons License- CC BY) در دسترس شما قرار گرفته است.

مقدمه و بیان مسئله

احزاب سیاسی یک از ارکان توسعه سیاسی و ثبات در هر نظام سیاسی در جهان امروز می‌باشند، از این رو همواره از احزاب بعنوان ستون دموکراسی و جزو ضرورت‌های نظام مردم‌سالاری یاد می‌کنند. با این وجود تجربه حزب در ایران به خوبی نشان می‌دهد که این پدیده نه تنها نتوانسته به طور مطلوب کارویژه‌ها و اهداف مورد نظر را تأمین نماید، بلکه نحوه شکل‌گیری، تداوم حیات حزب، کارویژه‌های عضوگیری و تعیین خط مشی‌های آنان نیز همواره با نقصان‌هایی همراه بوده است. در این میان، شرایط و نقش احزاب و گروه‌های نوظهور و البته تأثیرگذار در دوره‌های انتخاباتی شایان توجه می‌باشد. در همین راستا می‌توان بر "آبادگران ایران اسلامی" اشاره داشت، که علی‌رغم تاریخچه مختصر خود کارنامه قابل توجهی داشته و در رقابت‌های مختلف انتخاباتی مورد اقبال عموم واقع شده است.

آبادگران در زمره ائتلاف‌های جریان اصول‌گرایی است که در آستانه انتخابات دوم شوراهای اسلامی شهر و روستا وارد صحنه سیاسی کشور شد و نه تنها در انتخابات دومین دوره شوراهای شهر و روستا به پیروزی رسید، بلکه با انتخاب محمود احمدی‌نژاد به ریاست دولت، توانست پیروز انتخابات ریاست جمهوری نهم در سال ۱۳۸۴ باشد. آبادگران در انتخابات مجلس هفتم هم توانست بسیاری از کرسی‌های تهران را به خود اختصاص دهد. این ائتلاف بیشتر در برگیرنده طیف نیروهای جوان گروه‌ها و احزاب اصول‌گرا و نیروهای تازه وارد معتقد به مشی اصول‌گرایی بوده است (کاکه جانی، ۱۳۹۲: ۲۱۲-۲۱۱).

در پی پیروزی جریان دوم خرداد در انتخابات شوراهای شهر و روستا، مجلس شورای اسلامی و ریاست جمهوری، نیروهای ارزش‌مدار و انقلابی، در نهادهای انتخابی کشور منزوی شدند. به همین سبب، برخی از چهره‌های برجسته و شناخته شده‌ی این جریان مانند: علی‌اکبر ناطق‌نوری، علی‌لاریجانی، حبیب‌الله عسگر اولادی، مسلمان، احمد توکلی، محمدرضا باهنر، مصطفی پورمحمدی، غلامعلی حداد عادل، حسین فدایی، سید مرتضی نبوی، علی‌داریابی، محموداحمدی نژاد، علی‌زاکانی و ... برای برون رفت از شرایط انزوا و کسب موفقیت در نهادهای انتخابی کشور، گرد هم آمدند تا برنامه‌ای برای تجدید حیات جریان اصول‌گرا تدارک ببینند. در این راستا، مجمعی از نیروها و احزاب این جریان، تحت عنوان «شورای هماهنگی نیروهای انقلاب اسلامی»

ایجاد گردید تا مسئولیت برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری و بویژه ایجاد هماهنگی میان تشکل‌های مختلف جریان ارزش‌مدار را بر عهده گیرد (دارابی، ۱۳۹۱: ۲۴۱-۲۴۰).

علی‌رغم وجود اختلاف دیدگاه میان اعضای شورای هماهنگی، این شورا برای تجدید حیات جریان اصول‌گرایی در نهادهای انتخابی کشور، دست به ایجاد ائتلافی از نیروهای جوان و کم-شناس تر زد؛ چرا که این جریان برای کسب موفقیت کامل در انتخابات، باید آرایش سیاسی نوینی را در پیش می‌گرفت. ایجاد «آبادگران ایران اسلامی» براینده تحولات پدید آمده در این جریان، برای تجدید حضور خود در نهادهای انتخابی کشور بود (کاکه‌جانی، ۱۳۹۲: ۲۱۳-۲۱۲).

تشکلی که بسیاری آن را موسمی می‌نامیدند، با تکیه بر حمایت طیفی از نخبگان سیاسی، دولتمردان و نهادها و نیز بیلبردهای تبلیغاتی چشمگیر، ظرف مدت کوتاهی رشته احزاب کهنه‌کار و دارای نام‌ونشان را پنبه کرد و یکی پس از دیگری پیروز میدان انتخابات در مقاطع مختلف شد؛ اتفاقی که بخش مهمی از آن با همگامی محمود احمدی‌نژاد رقم خورد. این دوران اما دیری نپایید. ائتلاف آبادگران ایران اسلامی که به سرعت مناصب و کرسی‌ها را در دولت، مجلس و شهرداری تصاحب می‌کرد، به مرور از درون دچار اختلاف و انشقاق شد تا جایی که در همان مجلس هفتم اختلاف نظرها میان برخی اعضای آبادگران با محمود احمدی‌نژاد، کاملاً مشهود بود.

آبادگران حاضر در مجلس به تدریج به دلیل مشاهده برخی از تصمیمات و رویکردهای دولت به انتقاد از احمدی‌نژاد روی آوردند و برخی حتی در زمره سرسخت‌ترین منتقدان و مخالفان دولت نهم قرار گرفتند. آبادگران که در کوران مبارزات انتخاباتی خود از حامیان جدی دولت نهم بودند و در دوران نمایندگی کوشیدند تا با جلب حمایت مجلس به سود تصمیمات دولت، زمینه را برای پشتیبانی همه‌جانبه بهارستان از پاستور فراهم کنند، نشان‌دادند دیگر حاضر به همراهی بی‌چون و چرا با رهبران فراکسیون اصولگرایان که ریاست مجلس را هم برعهده داشتند، نیستند.

فراکسیون اصولگرایان منتقد که در آستانه انتخابات هیات رئیسه مجلس هفتم اعلام موجودیت کرد، جنبش جدیدی از سوی آبادگران مجلس هفتم بود که در مواجهه با تصمیمات یک‌جانبه و رویکردهای دولتمردان دولت نهم به وجود آمد و از میان آبادگران چهره‌هایی چون «محمد

خوش چهره»، «سعید ابوطالب» و «عماد افروغ» کسانی بودند که در این فراکسیون منتقد و معترض به سیاست‌های دولت حضور داشتند.

به دنبال اختلاف نظرهای ایجاد شده در مجلس هفتم میان اعضای ائتلاف آبادگران و محمود احمدی نژاد، آرام آرام اعضای این ائتلاف ریزش کردند. برخی از این اعضا به احزاب دیگر پیوستند. با این حال، انشعابی از ائتلاف آبادگران ایران اسلامی با عنوان «جمعیت آبادگران جوان ایران اسلامی» باقی ماند که رویکرد اعضای آن از جمله حسن بیادی دبیر کل این حزب، تفاوت‌هایی ملموس با تفکرات نخستین ائتلاف آبادگران داشت، تا جایی که بیادی و حزب متبوعش در رقابت‌های پیدا و پنهان میان اصولگرایان، پشت «محمدباقر قالیباف» ایستادند و از محمود احمدی نژاد حمایت نکردند.

جمعیت آبادگران جوان از پایان دولت محمود احمدی نژاد تا به امروز یعنی در دو دولت یازدهم و دوازدهم حضور چشمگیری در عرصه سیاست نداشت. همانطور که پیش‌تر آمد، این ائتلاف با گذشت زمان دچار تغییر و تحولات گسترده‌ای در ساختار، اعضا، اهداف و رویکردها شد و هم اکنون ادامه آن با عنوان «جمعیت آبادگران ایران جوان» شناخته می‌شود و «حسن بیادی» دبیر کلی آن را بر عهده دارد. بیادی در این دوران بارها نسبت به وضعیت کنونی احزاب در کشور که به باور او تبعیض‌آمیز است، انتقاد کرده است (ایرنا، ۹۸/۱۱/۱۹).

با این حال، جمعیت آبادگران جوان به عنوان حزبی اصولگرا همواره تلاش کرده در عرصه سیاست حضور داشته، در مسیر بهبود عملکرد جمعیت و همچنین کشنگری فعالانه در عرصه سیاسی کشور قدم بردارد. در همین راستا، این جمعیت در انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم با پیوستن به ائتلاف وحدت ملی به حمایت از سید ابراهیم رئیسی پرداخت.

این پژوهش بر آن است که تدقیق بیشتری بر روند تحولات ائتلاف آبادگران ایران اسلامی داشته و تحولات گفتمانی آن را مورد بررسی قرار دهد. از این رو، سوال اصلی مطروحه این است که ائتلاف آبادگران ایران اسلامی چه تحولات گفتمانی‌ای را پشت سر گذاشته است؟ در این راستا، نگارنده بر آن است که از روش تحلیل گفتمان انتقادی نورمن فرکلاف - که کامل‌ترین روش در تحلیل گفتمان انتقادی است - بهره برده و تحولات گفتمانی آبادگران را در سه سطح تحولات اجتماعی، تحولات گفتمانی و تغییرات متنی مورد بررسی و مطالعه قرار دهد.

مبانی نظری پژوهش

مفهوم گفتمان پدیده‌ای است پیچیده، چند وجهی و چند معنایی. بداعت مسائل و موضوعات مطروحه در بحث گفتمان از یک سو، و گستردگی دامنه و دایره شمول کارکردی و معنایی آن از سوی دیگر، سبب شد تا اقبال و توجه چشمگیری به آن صورت بگیرد (مک‌دانل، ۲۰۰۱: ۹). گفتمان از دهه‌ی ۱۹۷۰ به بعد در اشکال و قالب‌های مختلفی سربر آورد که مهمترین آن‌ها قالب یا شیوه «تحلیل گفتمانی» (discourse analysis) که به مثابه ابزار روش‌شناسی نوظهوری در عرصه‌ی علوم انسانی و علوم اجتماعی سربر آورد.

مفهوم گفتمان در بسیاری از رشته‌ها و رهیافت‌ها از زبان‌شناسی گرفته تا ادبیات و فلسفه مورد استفاده قرار می‌گیرد. تحلیل گفتمان در معنای فنی‌تر خود به مجموعه‌ای بی‌طرف از ابزارهای ایدئولوژیک برای تحلیل آواها (speeches)، نوشته‌ها، مصاحبه‌ها، مباحثات و ... اشاره دارد (فرکلاف، ۱۹۹۲: ۳۷-۱۲).

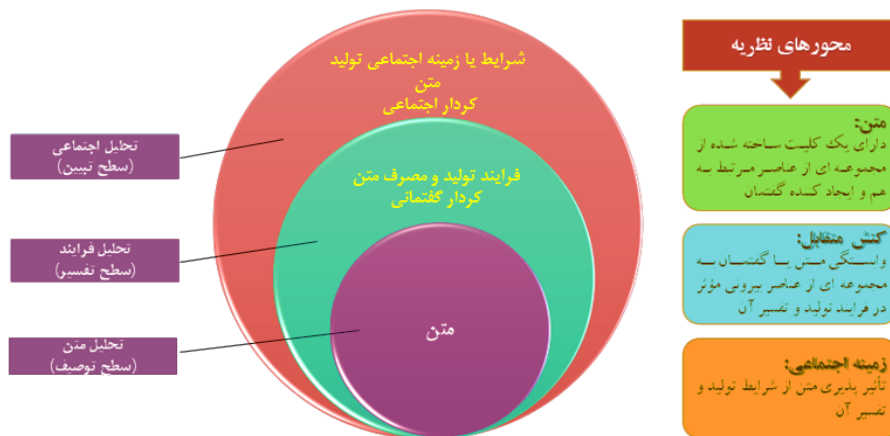
به عنوان مثال، تحلیل گران مباحثات به بررسی ابعاد گوناگون مباحثات، مثل شیوه بیان و یا زبان بدن و ... می‌پردازند. در اینجا مفهوم صرفاً متنی یا زبانی (Linguistic) بوده و فقط بخش‌های کوچکی از متن مورد توجه می‌باشد. اما در مقابل، و در نظر نظریه‌پردازان تحلیل گفتمان انتقادی همچون فوکو، ساختارهای گفتمانی (Discursive Formations) مجموعه مفاهیم و ایده‌هایی هستند که سازنده جهان‌اند. هدف از تحلیل گفتمان انتقادی، آشکارسازی ارزش‌های ایدئولوژیکی است که طبیعی جلوه می‌کنند. بعنوان مثال فوکو در آثار خود و در تبیین تاریخی گفتمان‌های علمی از نقش پدیده‌های سیاسی - اجتماعی پرده‌برداری می‌کند (فوکو، ۱۹۷۲).

رویکردهای مختلف به تحلیل گفتمان انتقادی موجب شد که یورگنسن و فیلیپس پنج اصل مشترک آن‌ها را استخراج و ارائه کرده‌اند:

- ۱- بخشی از فرایندها و ساختارها (اعم از اجتماعی و فرهنگی) خصصت زبانی - گفتمانی دارند. اعمال گفتمانی نوعی عمل اجتماعی می‌باشند که به ساختن جهان اجتماعی ما کمک می‌کنند. بخشی دیگر نیز، از بازتولید و تغییرات ناشی از همین اعمال گفتمانی در زندگی روزمره محقق می‌شوند؛

- ۲- گفتمان هم خالق (دانش، هویت، جهان اجتماعی و ...) و هم مخلوق است. گفتمان به مثابه یک عمل اجتماعی، با سایر وجوه اجتماعی رابطه دیالکتیکی دارد؛ و منعکس کننده ساختارهای اجتماعی است؛
- ۳- کاربرد زبان باید در بافت اجتماعی‌اش مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. تحلیل گفتمان انتقادی این مهم را که وجه تمایز تحلیل گفتمان انتقادی از نظریه لاکلا و موفه است، مورد توجه قرار داده است؛
- ۴- تحلیل گفتمان انتقادی بر آن است که گفتمان کارکرد ایدئولوژیک دارد و به خلق و بازتولید مناسبات نابرابر قدرت کمک می‌کند؛
- ۵- تحلیل گفتمان انتقادی با آشکارسازی نقش ایدئولوژی در تولید گفتمان، بدنبال رهاسازی افراد تحت استثمار است. (یورگسن، فیلیپس، ۲۰۱۰: ۱۱۵-۱۱۰).

این پژوهش با پیروی از دیدگاه تحلیل گفتمان انتقادی، بر نظریه نورمن فرکلاف، که جامع‌ترین و دقیق‌ترین نظریه در تحلیل گفتمان انتقادی است تمرکز می‌یابد. فرکلاف گفتمان را مجموعه به هم تافته‌ای از سه عنصر کردار اجتماعی، عمل گفتمانی (تولید، توزیع، و مصرف متن) و خود متن می‌داند؛ و بر این اساس تحلیل یک گفتمان خاص، تحلیل هر یک از این سه بعد و روابط میان آن‌ها را طلب می‌کند. بدین ترتیب در نظریه فرکلاف پیوندی معنادار میان ویژگی‌های خاص متون، شیوه‌هایی که متون با یکدیگر پیوند می‌یابند و تعبیر می‌شوند و ماهیت عمل اجتماعی وجود دارد.

شکل شماره ۱- مدل نظری تحلیل گفتمان انتقادی نورمن فرکلاف.

در این مدل، تحلیل متن بصورت توصیفی، تحلیل فرایند بصورت تفسیری و تحلیل اجتماعی با استفاده از ابزار تبیین میسر می‌گردد.

فرکلاف بر آن است که در تحلیل فرایند کاربست نظریه‌ی گفتمان لاکلا و موف بسیار مناسب بوده و شناخت دقیقی از فرایند تولید گفتمان فراهم می‌آورد. لاکلا و موف برای تبیین نظریه خود، مفاهیم متعدد و پیچیده‌ای را به کار گرفته‌اند. در ادامه به چند مفهوم کلیدی که در این نگارش به کار رفته است اشاره خواهیم داشت:

- دال و مدلول: در نظریه‌ی لاکلا و موفه مفهوم «دال و مدلول» مفاهیمی بسیار کلیدی هستند. دال‌ها، اشخاص، مفاهیم، عبارات و نمادهایی انتزاعی یا حقیقی هستند که بر معانی خاصی دلالت می‌کنند. مدلول نشانه‌ای است که دال را برایمان معنا می‌کند.
- دال مرکزی (Nodal point): مفهومی است که در مرکز گفتمان قرار داشته، موجب تجمع دال‌های شناور شده و مفصل‌بندی را میسر می‌کند.
- دال‌های شناور (پیرامونی) (Floating signifiers): مفاهیمی هستند که (غیر ثابت) است، به عبارت دیگر، هر گفتمان بر مبنای ساختار نظام معنایی خود، مدلول سازگار با این نظام معنایی را برجسته می‌سازد و مدلول‌های دیگر را به حاشیه می‌راند.
- دال خالی (Empty signifiers): دال خالی امر غایبی است که در گفتمان‌های پیشین نسبت بدان غفلت صورت گرفته است.
- غیریت سازی (Antagonism): اساساً هویت گفتمان‌ها در تقابل و غیریت سازی با سایر گفتمان‌ها هویت آشکار می‌گردد.
- مفصل‌بندی (Articulation): پیوندی است که میان عناصر مختلف گفتمانی شکل گرفته است (سلطانی، ۱۳۹۷: ۸۳-۷۳).

در این پژوهش مراحل برای تحلیل گفتمان انتقادی مورد توجه قرار گرفته است که به اختصار به معرفی آن می‌پردازیم.

- ۱- بررسی زمینه گفتمانی؛
 طبعاً چون هر کدام از این موارد، خود یک موضوع جداگانه هستند، در این موارد به تحقیقات انجام شده یا نظریات ارائه شده ارجاع می‌شود.
- ۲- تحلیل متون مورد بررسی؛
- ۳- استخراج مؤلفه‌های گفتمانی؛
- ۴- ترسیم مدل گفتمانی با ترکیب زمینه‌ی گفتمانی، مؤلفه‌های گفتمانی (مفصل‌بندی گفتمانی) و تحلیل متن.

پیشینه پژوهش

آنچه در حوزه مطالعه احزاب در ایران بسیار قابل توجه و البته تأسّف است، فقر منابع در این حوزه‌ی مهم و حیاتی سپهر سیاسی می‌باشد. این فقر منابع و اطلاعات در مورد گروه‌ها و جریان‌های کوتاه‌مدت و یا تازه تأسیس بسیار جدی‌تر می‌باشد. در همین راستا، ائتلاف آبادگران ایران اسلامی نیز از این قاعده مستثنا نبوده و منابع اطلاعاتی مربوط به آن، محدود و عموماً گزارشی و غیرتحلیلی می‌باشد. علی‌رغم این مسأله در ادامه به بررسی تعدادی از این منابع و سوابق خواهیم پرداخت:

- ۱- علی دارابی در کتاب «جریان‌شناسی سیاسی در ایران»، که در آن به مطالعه جریان‌های سیاسی گوناگون پرداخته است، در صفحات ۲۴۰ تا ۲۴۵ به مرور تاریخی شکل‌گیری ائتلاف آبادگران ایران اسلامی از ابتدای تأسیس، تا پیروزی محمود احمدی‌نژاد در انتخابات ریاست جمهوری نهم پرداخته است. دارابی که به واسطه مشارکت خود در تشکیل این ائتلاف به جزئیات خلق آن اشراف داشته، بر آن است که آبادگران ایران اسلامی، چهره‌هایی متخصص و نخبه که غالباً اشتهار جناحی نداشتند را در بر می‌گرفت (دارابی، ۱۳۹۱).
- ۲- عباس کاکه‌جانی، در کتاب «جریان‌شناسی اصول‌گرایی در جمهوری اسلامی ایران»، همانگونه که از عنوان اثر مشخص است، به بررسی جریان‌های سیاسی طیف اصول‌گرا پرداخته است. از این رو صفحات ۲۱۱ تا ۲۱۹ را به «ائتلاف آبادگران ایران اسلامی» اختصاص داده است. وی در این صفحات به مرور تاریخی آبادگران، نظرات تعدادی از

اعضای این جریان در مورد روند تأسیس و فعالیت‌های آن و همچنین مرور کوتاهی بر محتوای اساسنامه آبادگران پرداخته است (کاکه جانی، ۱۳۹۲).

۳- علی اصغر قاسمی و همکاران، در مقاله‌ای تحت عنوان «واکاوی و تحلیل جامعه شناختی انتخابات ریاست جمهوری در ایران (مطالعه موردی انتخابات سال ۱۳۸۴)»، به بررسی گفتمان اتخاذ شده آبادگران و محمود احمدی‌نژاد در رقابت‌های انتخاباتی ریاست جمهوری نهم، و علل پیروزی این گفتمان در انتخابات پرداخته‌اند. قاسمی و همکاران در نهایت به این نتیجه دست می‌یابند که پیروزی گفتمان عدالت و عدالت‌طلبی در انتخابات نهم، معلول انفعال طبقه متوسط و پیشروی محرومان بوده است (قاسمی سیانی و دیگران: ۱۳۹۵).

مرور آثار پیش گفته نشان می‌دهد که منابع مربوط به ائتلاف آبادگران ایران اسلامی تا چه حد محدود و تا چه حد توصیفی می‌باشد. این در حالی است که نگارنده این اثر بدنبال فهم دقیق‌تر و درست‌تر آبادگران و تحلیل گفتمانی انتقادی آن می‌باشد.

یافته‌های پژوهش

تحلیل گفتمان انتقادی آبادگران از بدو تأسیس تا انتخابات ریاست جمهوری

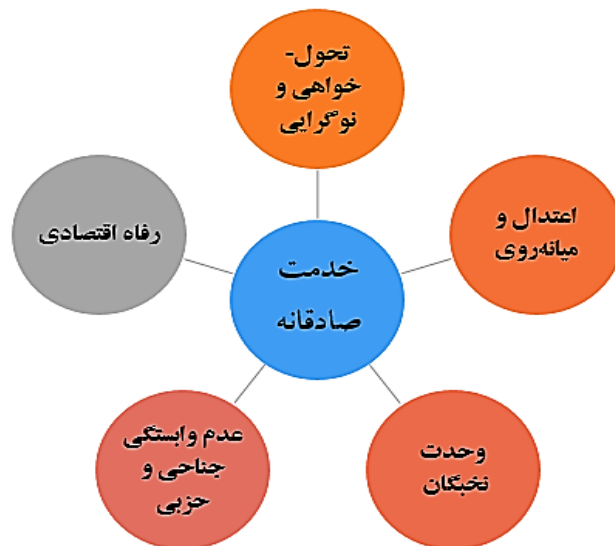
نهم:

آبادگران، طرح و برنامه‌های سنتی جریان ارزش‌مدار و انقلابی را برای موفقیت در نهادهای انتخابی و مدیریت کشور ناکارآمد دانسته، مشی جدیدی را در چارچوب ارزش‌های انقلاب در پیش گرفت. سید مرتضی نبوی، در خصوص تجدید حیات جریان اصول‌گرا در نهادهای انتخابی، ایجاد ائتلاف آبادگران را نتیجه‌ی بازسازی جریان ارزش‌مدار می‌داند که در پی انتخابات خرداد ۱۳۷۶، از نهادهای انتخابی کنار گذاشته شده بودند. به اعتقاد وی، پس از شکست جریان اصول-گرا در انتخابات ریاست جمهوری هفتم و پس از آن در انتخابات ششم مجلس شورای اسلامی، این جریان به این نتیجه رسید که نوعی بازسازی و بازنگری را در برنامه‌های راهبردی خود صورت دهد و این در حقیقت به معنای استفاده از ادبیات جدید، ضمن پایبندی به اصول و ارزش‌های

انقلاب بود. برای این امر اصول‌گرایان از نتایج نظر سنجی‌های رسمی نیز استفاده کردند. در نظرسنجی سال ۱۳۷۸، اولویت نخست مردم امنیت بود و اقتصاد در رتبه‌ی دوم قرار داشت، اما در نظرسنجی سال ۱۳۸۰ این اولویت تغییر کرد و اقتصاد در جایگاه نخست قرار گرفت. امنیت و ارزش‌های انقلاب به ترتیب در رتبه‌های دوم و سوم قرار داشت (مرادی، ۱۳۸۴: ۱).

از این رو مبانی فکری آبادگران در سند تشکیل این مجموعه (منشور ائتلاف آبادگران) (دارابی، علی، ۱۳۹۱: ۲۴۴-۲۴۲) بر مسائلی نظیر: اعتدال و میانه‌روی، عدم وابستگی جناحی و حزبی، تحول‌خواهی و نوگرایی، رفاه اقتصادی، وحدت نخبگان و ... متمرکز بوده است.

آبادگران در راهبردهای اعلامی خود، رویکرد نقادانه به دولت‌های پیشین داشته و خدمت خالصانه برای محرومین و ساده‌زیستی را سرلوحه عملکرد خود خواندند. تحول‌گرایی و نوخواهی مستمر و بهره‌گیری از سازوکارهای علمی و فناوری نوین از دیگر اصول راهبردی است که آبادگران در چارچوب موازین دین اسلام و قانون اساسی کشور بر آن تأکید داشتند تا با استفاده از آن، پویایی و رشد جامعه تضمین گردد. به باور آبادگران امکان پیشرفت همه‌جانبه‌ی ایران، می‌تواند علاوه بر تحقق این امر در جامعه، جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی ایران را نیز ارتقا بخشد.

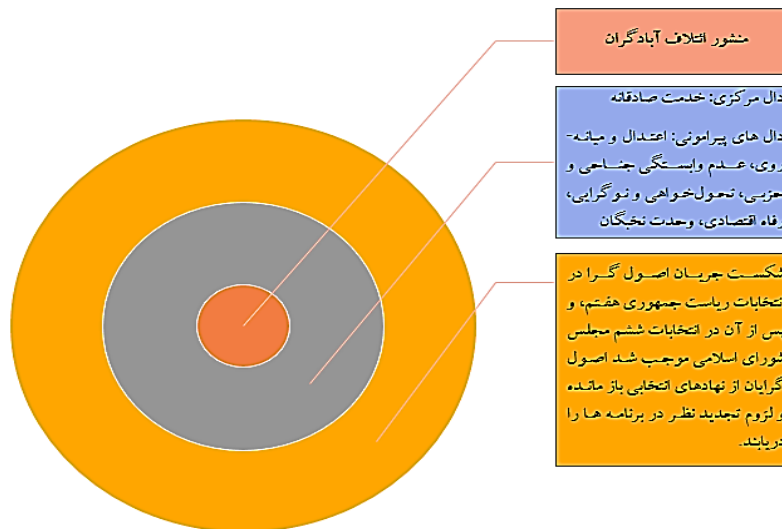

شکل شماره ۲- متصل‌بندی گفتمان آبادگران از بدو تأسیس

تأکید بر کرامت و منزلت انسان و پایبندی به حقوق شهروندی در عرصه‌های گوناگون و تأمین امنیت اجتماعی مردم، هدف راهبردی دیگری است که آبادگران مد نظر داشته‌اند. تقویت و تضمین آزادی‌های مشروع در ابعاد اجتماعی و خصوصی، از دیگر اصول مورد تأکید است. اتکاء به هویت اسلامی- ملی و ترویج خودباوری با تأکید بر نقش برجسته‌ی روحانیون و دانشگاهیان به عنوان فرهنگ‌سازان و هدایت‌گران جریان فرهنگی جامعه، اصل دیگری است که مورد تأکید آبادگران بوده است.

اهتمام به تقویت روحیه همبستگی ملی و تلاش برای گسترش اعتمادسازی میان شهروندان و حاکمان، مبارزه‌ی نظام‌مند و قاطع با مظاهر فساد اقتصادی، به کارگیری مدیران دین‌باور، مردم‌گرا و خدمتگزار جهت استفاده‌ی بهینه از امکانات و فرصت‌ها، ایجاد فضای نقد عملکرد مسئولان، ساده‌زیستی مسئولان و حاکمان و پرهیز از تجمل‌گرایی و رفاه‌طلبی، مقابله مدبرانه با جهانی‌سازی آمریکایی، حمایت از همبستگی جهان اسلام، گسترش نهضت خدمت‌رسانی صادقانه به مردم، ترویج مناسبات سالم اجتماعی و تحکیم بنیاد خانواده با تأکید بر ارتقای منزلت زن در جامعه و نقش‌آفرینی جوانان، اعتقاد به صلح عادلانه و روابط صلح‌آمیز متقابل و زمینه‌سازی برای تشکیل دولت عدل الهی و نفی هر گونه سلطه‌گری و سلطه‌پذیری در سیاست‌خارجی از دیگر مبانی و اصولی است که ائتلاف آبادگران در پیشبرد اهداف راهبردی خود مطرح کرده‌اند (کاکه جانی، ۱۳۹۲: ۲۱۶-۲۱۴).

براین اساس، ائتلاف آبادگران با وجود حضور ناشناخته و به دور از هیاهوی تبلیغاتی در دومین دوره انتخابات شورای شهر و روستا (اسفند ماه ۸۱)، با شعار صداقت در گفتار، سلامت در عمل و خدمت صادقانه، موفق شد مهم‌ترین شورای شهر کشور، یعنی اکثریت کرسی‌های شهر تهران را از آن خود کند و محمود احمدی‌نژاد، یکی از اعضای ائتلاف خود را به عنوان ریاست شهرداری تهران انتخاب کند. مهدی چمران از اعضای شناخته شده‌ی این ائتلاف نیز به ریاست شورای شهر تهران برگزیده شد.

شکل شماره ۳: تحلیل گفتمان آبادگران بر اساس نظریه نورمن فرکلاف از بدو تأسیس الی انتخابات ریاست جمهوری نهم

تحلیل گفتمان انتقادی آبادگران در نهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری:

در انتخابات ریاست جمهوری نهم، محمود احمدی‌نژاد کاندیدای کم‌ترشناخته شده‌ای بود که به نظر می‌رسید بخت چندانی برای پیروزی در انتخابات ندارد. او که نامزد معرفی شده از ائتلاف آبادگران بود در کنار سه کاندیدای دیگر جناح اصول‌گرا پا به میدان رقابت گذاشت. رسانه‌های اصول‌گرا از احمدی‌نژاد به عنوان چهره‌ای خادم و کارآمد نام می‌برد که آزمون خود را در زمان تصدی شهرداری تهران بدرستی پشت سر گذاشته است. اقداماتی چون کمک‌های مالی به مساجد و هیئت‌های مذهبی، اعطای وام دانشجویی و ... موجب شد که برخی از تشکل‌های دانشجویی و بعضی از مشهورترین و متنفذترین مداحان تهران هم به طور جدی برای احمدی‌نژاد تبلیغ کنند (تاجیک، روزخوش، ۱۳۸۷: ۱۰۹).

با توجه به حمایت ائتلاف آبادگران از احمدی‌نژاد در انتخابات ۸۴، با بررسی گفتمان آقای احمدی‌نژاد در انتخابات، می‌توان به گفتمان مورد حمایت ائتلاف آبادگران دست یافت. از این رو نگارنده در ادامه به بررسی گفتمان آقای احمدی‌نژاد در انتخابات ریاست جمهوری نهم پرداخته و به گفتمان ائتلاف آبادگران دست خواهد یافت.

تدقیق در محورها و مضامین عمده تبلیغات احمدی‌نژاد نشانگر آن است که گفتمان ایشان بر اساس و با محوریت عدالت محوری شکل گرفته است. احمدی‌نژاد گفتمان خود را در مقابل گفتمان دولت‌های پیشین قرار داد. وی در جریان انتخابات بارها عملکرد ۱۶ سال قبل از خود را مورد انتقاد قرار داده و گفتمان خود را در تقابل با آنها معرفی می‌کرد. او معمولاً نکات مثبت گذشته را به نظام و انقلاب ارجاع داده، و عموماً مشکلات را مربوط به دولت‌ها یا مدیران گذشته می‌دانست (تاجیک، روزخوش، ۱۳۸۷: ۱۱۰). هرچند در دوران ۱۶ ساله‌ی قبل از انتخابات ۱۳۸۴ پیشرفت‌هایی در زمینه‌ی توسعه اقتصادی و سیاسی انجام گرفت، اما در این میان گروه‌هایی بودند که احساس می‌کردند، پیشرفتی در شرایط آنان حاصل نشده است. این گروه‌ها که از آن‌ها با عناوین محرومان، حاشیه‌نشینان و گروه‌های فاقد امتیاز یاد می‌شود، در پی بدیلی برای زندگی خود بودند تا بتوانند به توزیع مجدد فرصت‌ها و امکانات دست بزنند (قاسمی سیانی و دیگران، ۱۳۹۵: ۱۳۹-۱۳۸).

احمدی‌نژاد مسائلی از جمله مسائل معطوف به فقرزدایی روستائیان را در گفتمان اصلاح طلبی به عنوان دال خالی برجسته کرده و با قرار دادن آن در جایگاه نشانه ممتاز گفتمان خود، به همراه نشانه‌های اصلی، یعنی بهبود وضعیت روستاها، کاهش نابرابری‌های موجود میان جامعه شهری و روستایی و ارتقاء سطح درآمد و کیفیت زندگی روستائیان به ساختار شکنی از دال مرکزی گفتمان توسعه اصلاحات پرداخته و با ایجاد تزلزل در نظام معنایی تثبیت یافته آن، گفتمان خود را مفصل‌بندی کرد (هزارجریبی، صفری شالی، ۱۳۹۲: ۳۶-۳۵).

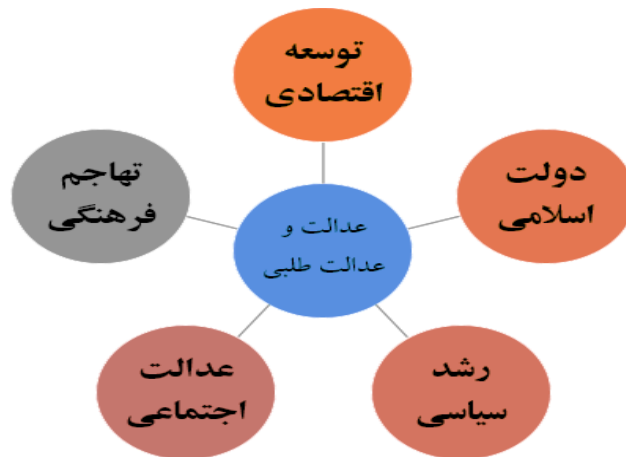
تحلیل متون دوران سازندگی نمایان‌گر آن است که سیاست‌های دولت سازندگی عمدتاً بر توسعه اقتصادی دولت-محور متمرکز بوده است. بنابراین گفتمان سازندگی، تحقق بعد اقتصادی عدالت را از دل توسعه اقتصادی دولت‌مدار پی می‌گیرد. در این دوره توجه به عواملی مثل بازار آزاد و نتایج حاصل از فعالیت بخش خصوصی، از جمله رشد اقتصادی و افزایش تولید است که می‌تواند در کاهش فقر و محرومیت مؤثر باشد.

در حالی که در دولت خاتمی، توسعه سیاسی در اولویت قرار گرفته و مهم‌ترین هدف ایشان رسیدن به جامعه مدنی، از طریق برنامه‌ها و سیاست‌هایی از قبیل اجرای برخی از اصول قانون اساسی، برگزاری شوراها، آزادی احزاب و نهادهای مشارکت مردم در قدرت و ... بوده است.

در گفتمان اصلاحات، به جای عدالت توزیعی مورد نظر جان راولز، تفسیری از عدالت ارائه می‌شود که در آن عدالت به معنای دسترسی برابر به امکانات و امتیازات، و برخورداری همگان از موهبت‌های جامعه می‌باشد (هزار جریبی، صفری شالی، ۱۳۹۲: ۴۰).

در دولت احمدی نژاد با حاکمیت گفتمان اصول‌گرایی عدالت‌خواه و همسو با دال‌های مرکزی و شناور این گفتمان مانند توسعه اقتصادی، مقابله با تهاجم فرهنگی، رشد سیاسی، عدالت اجتماعی و دولت اسلامی، حول دال مرکزی عدالت گسترتری مفصل‌بندی شده‌اند عمده سیاست‌های اتخاذ شده در مورد عدالت جنبه اقتصادی داشته است و عدالت توزیعی، مهرورزی به فقراء، خدمت‌رسانی به اقشار ضعیف مثل روستاییان از معانی مورد نظر آن بوده است.

علاوه بر مفهوم عدالت محوری، دولت اسلامی، ساده‌زیستی و صداقت مسئولان، تغییر نگاه مدیریت کشور به بیت‌المال، بازگشت دولت به مردم، تأکید بر توسعه اقتصادی اسلامی، مقابله با فساد و تبعیض، انتقاد از نظام بانکی، تمرکز زدایی، حمله به توسعه سیاسی و مقاومت و مواجهه با تهاجم فرهنگی مضامین عمده تبلیغات احمدی‌نژاد را شکل می‌دادند (هزار جریبی، صفری شالی، ۱۳۹۲: ۴۰) (پیوست شماره ۲).

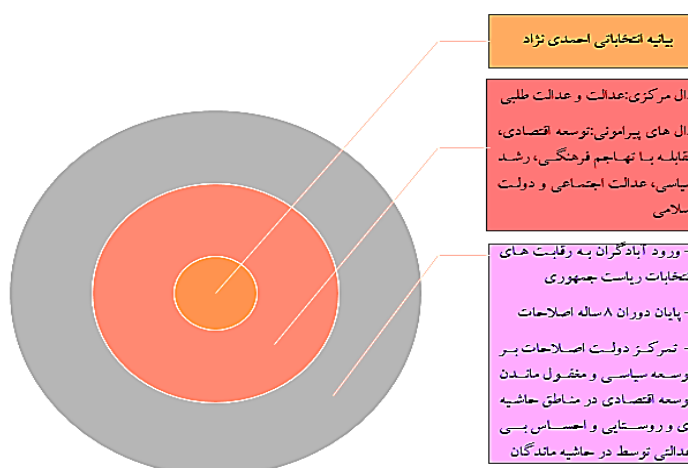
شکل شماره ۴- مفصل‌بندی گفتمان آبادگران در انتخابات ریاست جمهوری نهم

بدنبال ریاست جمهوری احمدی‌نژاد، آبادگران حاضر در مجلس به تدریج با مشاهده برخی از تصمیمات و رویکردهای دولت به انتقاد از احمدی‌نژاد روی آوردند و برخی حتی در زمره‌ی

سرسخت‌ترین منتقدان و مخالفان دولت نهم قرار گرفتند. آبادگران که در کوران مبارزات انتخاباتی خود از حامیان جدی دولت نهم بودند و در دوران نمایندگی کوشیدند تا با جلب حمایت مجلس به سود تصمیمات دولت، زمینه را برای پشتیبانی همه‌جانبه بهارستان از پاستور فراهم کنند، نشان‌دادند دیگر حاضر به همراهی بی‌چون و چرا با رهبران فراکسیون اصولگرایان که ریاست مجلس را هم برعهده‌داشتند، نیستند.

فراکسیون اصولگرایان منتقد که در آستانه انتخابات هیات رئیسه مجلس هفتم اعلام موجودیت کرد، جنبش جدیدی از سوی آبادگران مجلس هفتم بود که در مواجهه با تصمیمات یک‌جانبه و رویکردهای دولتمردان دولت نهم به وجود آمد و از میان آبادگران چهره‌هایی چون «محمد خوش چهره»، «سعید ابوطالب» و «عماد افروغ» کسانی بودند که در این فراکسیون منتقد و معترض به سیاست‌های دولت حضور داشتند.

شکل شماره ۵ - تحلیل گفتمان آبادگران بر اساس نظریه نورمن فرکلاف در انتخابات ریاست جمهوری نهم

تحلیل گفتمان انتقادی آبادگران پس از انتخابات ریاست جمهوری نهم:

به دنبال اختلاف نظرهای ایجاد شده در مجلس هفتم میان اعضای ائتلاف آبادگران و محمود احمدی نژاد، آرام آرام اعضای این ائتلاف ریزش کردند. برخی از این اعضا به احزاب دیگر پیوستند. با این حال، انشعابی از «ائتلاف آبادگران ایران اسلامی» با عنوان «جمعیت آبادگران جوان

ایران اسلامی» باقی ماند. جمعیت آبادگران جوان پس از پایان دولت محموداحمدی‌نژاد، یعنی در دو دولت یازدهم و دوازدهم حضور چشمگیری در عرصه‌ی سیاست نداشته و دبیرکل این حزب در این دوران بارها نسبت به وضعیت کنونی احزاب در کشور که به باور او تبعیض‌آمیز است، انتقاد کرده است. با این حال، جمعیت آبادگران جوان به عنوان حزبی اصولگرا همواره تلاش کرده در عرصه سیاست حضور داشته باشد و میدان را خالی نکند (ایرنا، ۹۸/۴/۱۰).

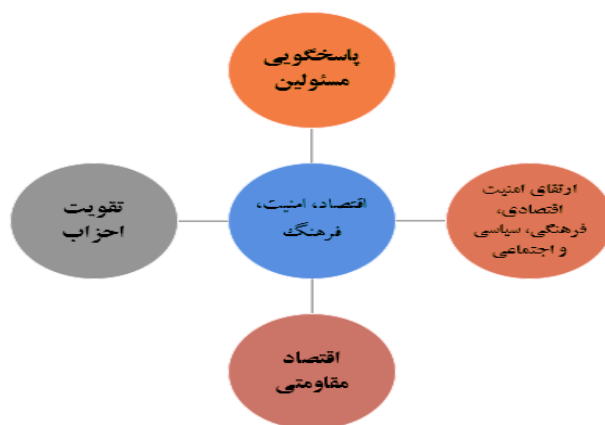
در پی این هدف و با تلاش برای احیای مجدد، جمعیت آبادگران جوان در ششمین دوره انتخابات شورای شهر تهران با پیوستن به شورای وحدت اصولگرایان از لیست مورد حمایت این شورا، پشتیبانی کرد. آبادگران با صدور بیانیه‌ای مواضع خود را مشخص و حمایت خود را از این فهرست اعلام کردند (پیوست شماره ۳).

علاوه بر این، جمعیت آبادگران جوان در انتخابات سیزدهم ریاست جمهوری با اعلام حمایت قاطع از تصمیم شورای وحدت مبنی بر حمایت از کاندیداتوری سیدابراهیم رئیسی و برگزیدن گفتمان "اقتصاد، امنیت، فرهنگ" وارد کارزار انتخابات شدند (قربانی، ۱۴۰۰/۳/۲۳).

تحلیل مرامنامه‌ی ائتلاف وحدت ملی نمایان‌گر آن است که مبانی فکری آنان بر مسائلی نظیر: پاسخگویی مسئولین، ارتقای امنیت اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی، اقتصاد مقاومتی، و تقویت احزاب و ... متمرکز بوده است.

در این سند با تأکید بر محوریت اقتصاد، امنیت و فرهنگ، از ایجاد یک شبکه سراسری در کشور جهت ارتباط مستقیم بین مردم و نمایندگان و پاسخگو بودن به مردم شریف ایران در راستای بالابردن سطح رضایت‌مندی آنها و ایجاد روحیه امید و افزایش انگیزه برای مشارکت‌های ملی، به عنوان هدف یاد شده است. علاوه بر این، بهره‌مندی از پتانسیل‌های متخصصین بومی در نظام پارلمانی و بدنه اجرایی کشور، ارتقاء امنیت اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی در سطوح مختلف جامعه، ایجاد تعامل حداکثری احزاب، گروه‌ها و جبهه‌های مختلف، بهره‌مندی از جوانان و متخصصین در تمامی زمینه‌ها، تقویت اقتصاد مقاومتی، کمک به ایجاد تعاملات بین‌المللی از طریق خانه‌ی احزاب بین‌المللی، مهیا نمودن شرایط حضور کاندیداهای متعهد و متخصص، ایجاد کارگروه‌های تخصصی جهت ارائه خدمات مشاوره‌ای به نمایندگان مجلس، سازمان دادن به

فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی اقشار آسیب‌پذیر به‌عنوان اهداف دیگر این ائتلاف نام برده شده است (پیوست شماره ۴).

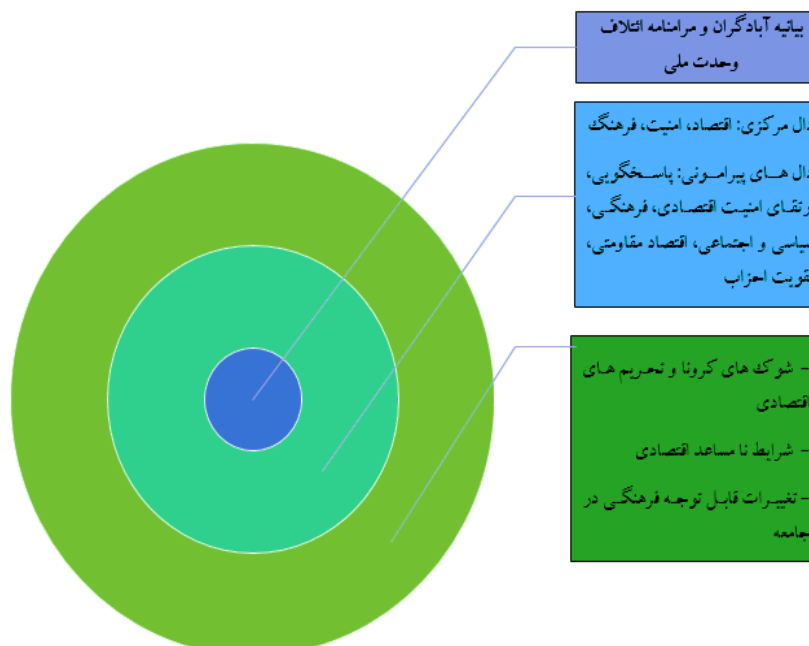
شکل شماره ۶ - مفصل بندی گفتمان آبادگران در ائتلاف وحدت ملی

گفتمان طرح شده توسط ائتلاف وحدت ملی در شرایطی مطرح شد که گفتمان دولت یازدهم و دوازدهم با مرکزیت دال آزادی، و با دال‌های پیرامونی انتقادپذیری، اخلاق‌مداری، آزادی بیان، تساوی حقوق اقوام، مخالفت با انحصارگرایی، تساهل فرهنگی، پذیرش قرائت‌های گوناگون، تنش‌زدایی در سیاست خارجی و صداقت گفتمانی شکل گرفته بود (ملکی، عیوضی، ۱۳۹۹: ۲۶).

عنوان حزب اعتدال و توسعه، منطبق با نام حزب «اعتدال و توسعه» است که در فضای تک‌قطبی پس از دوم خرداد ۷۶ توسط حسن روحانی و عده‌ای دیگر با مشی سیاسی میانه‌روی در اسفند ۱۳۸۷ پس از دیدار و مشورت با هاشمی رفسنجانی تأسیس شد. برخی این حزب را در آن روزها، بال راست و حزب کارگزاران را بال چپ هاشمی رفسنجانی تعبیر کردند. این گفتمان برای رسیدن به توسعه بر اساس تئوری مدرنیزاسیون، ارتباط و تعامل و همگرایی با کشورهای توسعه‌یافته و خصوصاً کشورهای غربی را ضروری می‌داند. از این رو برقراری رابطه تعاملی با جهان خارج و رفع مشکلات هسته‌ای از طریق برجام و ... جزو تلاش‌های مستمر این دولت بوده است.

در گفتمان اعتدال که برای دستیابی به توسعه همچون کشورهای توسعه یافته، سیاست‌های نتولیرالی را در پیش گرفت، توده مردم، مخصوصاً فرودستان، ناخواسته در مسیر توسعه، بار سنگین

آن را بر دوش می‌کشند و به همین جهت رضایت چندانی از آن ندارند. در مقابل، قشر نخبه خصوصاً نخبگان اقتصادی مورد توجه هستند، چرا که آنان می‌توانند فضای کسب و کار را در کشور مهیا ساخته و موجب تحول اقتصادی و به تبع آن، تحولات اجتماعی و سیاسی گردند. علاوه بر این در دولت دوازدهم وقوع دو شوک بزرگ کرونا و تحریم‌های سنگین اقتصادی که در دولت ترامپ و با فشارهای او بر ایران تحمیل شد، موجب بروز مشکلات اقتصادی بسیاری برای تمام طبقات اقتصادی، مخصوصاً دهک‌های پایین اقتصادی و گروه‌های آسیب پذیر شد. گفتمان اعتدال در بعد فرهنگی-اجتماعی و خصوصاً سیاسی از وضعیت نسبتاً مطلوبی برخوردار است. در این زمینه می‌توان به مواردی از قبیل تدوین منشور حقوق شهروندی، توجه به حقوق قومیتی (مثل ایجاد رشته‌ی زبان و ادبیات کردی و ترکی در سطح دانشگاهی)، فراهم آوردن فضای مساعد جهت افزایش تشکل‌های مدنی، خدمات فرهنگی و هنری همچون افزایش کمی نشر کتاب، صدور آسان‌تر مجوز کتاب و ... اشاره کرد (قریشی و دیگران، ۱۳۹۶: ۱۷۱-۱۷۳).

شکل شماره ۷- تحلیل گفتمان آبادگران بر اساس نظریه نورمن فرکلاف پس از انتخابات ریاست جمهوری نهم

نتیجه گیری و پیشنهادها

پرسش اصلی پژوهش حاضر، بررسی تحولات گفتمانی «ائتلاف آبادگران ایران اسلامی» می باشد. در این راستا پژوهشگر با بهره گیری از نظریه ی گفتمان انتقادی نورمن فرکلاف - شامل سه سطح تحلیل متن، فرایند و بستر سیاسی - اجتماعی - در مقام پاسخگویی به این پرسش برآمده است. بررسی گفتمانی «ائتلاف آبادگران ایران اسلامی» نشان داد که این ائتلاف اصول گرا ابتدا با اتخاذ گفتمان «خدمت صادقانه» که در آن دال‌های شناور تحول خواهی و نوگرایی، اعتدال و میانه روی، وحدت نخبگان، عدم وابستگی جناحی و حزبی و رفاه اقتصادی حول محور خدمت صادقانه مفصل بندی شده اند، در راستای تغییر رویکرد جریان اصول گرا، در مقابل جریان اصلاح طلب، و با هدف ورود به عرصه های سیاسی انتخابی شکل گرفت.

در رقابت های انتخابات ریاست جمهوری نهم، آبادگران با غیریت سازی نسبت به دولت هاشمی و خاتمی، و با بهره گیری از دال خالی جریان اصلاحات، و در نتیجه برگزیدن گفتمان عدالت و عدالت طلبی، که با محوریت عدالت طلبی و با دال های شناور توسعه ی اقتصادی، مقابله با تهاجم فرهنگی، رشد سیاسی، عدالت اجتماعی و دولت اسلامی مفصل بندی شده است، وارد رقابت های انتخاباتی ریاست جمهوری نهم شده و موفق به کسب کرسی ریاست قوه ی مجریه شد. اما طولی نکشید که این جریان در پی اختلاف نظر با رئیس دولت نهم و ریزش اعضا، دچار انشعاب شده و وارد دوران رکود شد.

این جریان در دوران رکود همواره تلاش داشته که از صحنه ی سیاست دور نماند. از این رو، در انتخابات ریاست جمهوری سیزدهم با پیوستن به ائتلاف وحدت ملی و حمایت جدی از سید ابراهیم رئیسی، فعالانه در عرصه ی سیاسی حضور یافته و کنشگرانه عمل کرد. ائتلاف وحدت ملی که گفتمان خود را با توجه به بستر سیاسی - اجتماعی و در ضدیت با دولت اعتدال قرار داد، با برگزیدن گفتمان اقتصاد، امنیت، فرهنگ که دال های شناوری چون پاسخگویی مسئولین، ارتقای امنیت اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی، اقتصاد مقاومتی و تقویت احزاب حول آن مفصل بندی شده اند، شکل گرفته است.

مرور این تحولات گفتمانی بیانگر آن است که آبادگران در دوره‌های مختلف با تشخیص دال‌های خالی گفتمان حاکم سعی در پی‌ریزی گفتمانی نوین، و مسلط ساختن آن نموده است. گرچه نتیجه‌ی این امر تغییر مداوم گفتمان آبادگران از خدمت‌صادقانه به عدالت‌طلبی، و همچنین برگزیدن گفتمان اقتصاد، امنیت، فرهنگ پس از دوران رکود بوده است، کاملاً مشهود است که این تغییرات متأثر از شرایط اجتماعی و سیاسی بوده و عمدتاً در راستای ارتقای اثر بخشی و نقش-آفرینی در سپهر سیاسی، صورت گرفته است. با این وجود، آبادگران همواره در چارچوب گفتمان اصول‌گرایی باقی مانده و در پی ائتلاف و اتحاد با جریان‌های اصول‌گرا، و احیا و ابقای آبادگران ایران اسلامی می‌باشد.

پیوست‌ها:

پیوست ۱: متن کامل منشور ائتلاف آبادگران ایران اسلامی به شرح زیر است:

مقدمه:

با استعانت از درگاه احدیت و با استمداد از ائمه هدی (ع)، ائتلاف آبادگران ایران اسلامی به عنوان یک جریان فکری و غیر حزبی و به دور از وابستگی جناحی و با اتخاذ مشی اعتدال و اعتقاد به مردم‌سالاری دینی و نقش مؤثر مردم در اداره جامعه، تقدم مصالح و خرد جمعی بر مصالح و تصمیمات فردی و جناحی، خدمت‌صادقانه به مردم، عدالت خواهی، حق‌باوری، قانون‌گرایی، وحدت‌نخبگان کشور، رفاه و امنیت و آسایش حداکثری مردم و نیز ساده‌زیستی و پاکدستی مسئولان، همچنان که در دومین دوره انتخابات شورای شهر و روستا، هفتمین دوره انتخابات شورای اسلامی با اعتماد عمومی ملت شریف ایران روپرو گردید، اصول و مبانی فکری و خط مشی و راهبرد خود را با عنوان «منشور ائتلاف آبادگران ایران اسلامی» تدوین و خود را بدان پایبند دانسته و از هر شخص و تشکلی که خود را ملتزم به این منشور بدانند، به عنوان آبادگر ایران اسلامی استقبال می‌کند.

الف اصول و مبانی فکری:

اعتقاد و پایبندی به:

۱- اسلام و آموزه‌های فردی و اجتماعی آن به عنوان یگانه راه سعادت و تعالی انسان‌ها.

- ۲- کارآمدی اسلام در اداره اجتماع و تشکیل حکومت برای رشد و سعادت‌مندی جوامع بشری.
- ۳- اصل مترقی «ولایت مطلقه فقیه» به عنوان نماد عینی مردم سالاری دینی.
- ۴- مبانی و اهداف جمهوری اسلامی ایران و قابلیت کارآمدی نظام به‌عنوان دستاورد بزرگ انقلاب شکوهمند اسلامی ملت ایران.
- ۵- قانون اساسی به عنوان سند میثاق دینی و ملی مردم.
- ۶- حفظ و تحقق و ترویج اندیشه و آموزه‌های امام خمینی (ره) معمار بزرگ انقلاب و نظام اسلامی ایران و رهنمدهای مقام معظم رهبری.
- ۷- منشأ الهی حکومت و نقش تعیین کننده مشارکت عامه مردم و آرای عمومی در تجلی آن در نظام سیاسی کشور.
ب- خط مشی و راهبردها:
  - ۱- عدالت خواهی در همه عرصه‌های فردی و اجتماعی و تلاش برای دستیابی به توسعه همه جانبه و متوازن و عدالت محور.
  - ۲- تحول‌گرایی و نوظهوری مستمر عقلانی در چارچوب مبانی مترقی اسلام و قانون اساسی و استفاده از روش‌ها و سازوکارهای جدید و مبتنی بر اصول علمی و تجربی برای تضمین پویایی جامعه.
  - ۳- تأکید به کرامت و منزلت انسان و حفظ و پابندی به حقوق شهروندی در عرصه‌های گوناگون و تأمین امنیت اجتماعی مردم.
  - ۴- تقویت آزاداندیشی و مبارزه با تصلب و تحجر و تأویل و التقاط و گسترش آزادی‌های مشروع و قانونمند در سپهر خصوصی و اجتماعی.
  - ۵- اتکا به هویت اسلامی ایران و ترویج خودباوری ملی با تأکید بر نقش و جایگاه برجسته روحانیون، دانشگاهیان و فرهنگیان به‌عنوان فرهنگ‌سازان و هادیان جامعه.
  - ۶- اعتقاد و باور عمیق به امکان توسعه و آبادانی و پیشرفت همه جانبه ایران با توجه به جایگاه منطقه‌ای و بین‌المللی آن در چارچوب سند چشم‌انداز بیست ساله از طرق گوناگون با تکیه بر تولید علم و فناوری نوین.

- ۷- اهتمام به تقویت روحیه همبستگی ملی و تلاش برای گسترش اعتمادسازی میان شهروندان و حاکمان.
- ۸- تلاش برای افزایش تحمل و مدارای حکومت با شهروندان و پرهیز از دخالت در حوزه خصوصی آنان.
- ۹- مبارزه نظام‌مند و بی اغماض با مظاهر فساد و تبعیض و عوامل بوجود آورنده آن در حکومت و قطع پیوند نامشروع کانون‌های قدرت و ثروت.
- ۱۰- شایسته‌سالاری در به‌کارگیری مدیران و مقابله با سلطه روابط حزبی و بانندی و تبارگرایی در اداره کشور.
- ۱۱- حمایت از مدیران دین‌باور، مردم‌گرا، برخوردار از روحیه خدمتگزاری، کارآمد و متخصص و دارای بینش نظام‌مند و راهبردی جهت استفاده بهینه و مطلوب از امکانات و فرصت‌ها.
- ۱۲- گسترش فرهنگ نقد و پرسش‌گری و نظارت مؤثر مردم بر اعمال دولتمردان و پاسخ‌گویی مسئولانه و اقناعی آنان به افکار عمومی با تأکید بر نقش ویژه روشنفکران و رسانه‌ها.
- ۱۳- تلاش برای افزایش رفاه مردم و تولید ثروت ملی و تأمین اجتماعی از طریق استفاده بهینه از سرمایه‌های انسانی و مادی کشور و رفع موانع تولید و تلاش برای تأمین امنیت سرمایه‌گذاری خصوصی.
- ۱۴- صداقت در گفتار و سلامت در عمل و پرهیز از رفاه‌طلبی و تجمل‌گرایی حاکمان و ضرورت ساده‌زیستی و پاکدامنی آنان.
- ۱۵- گسترش نهضت خدمت‌رسانی صادقانه به مردم به‌عنوان متولیان اصلی کشور.
- ۱۶- تلاش در جهت گسترش اخلاق و معنویت و مناسبات سالم اجتماعی توسط دولت و تحکیم مبانی خانواده با تأکید بر ارتقای منزلت زنان در جامعه و نقش‌آفرینی جوانان.
- ۱۷- استقبال از تعاملات سازنده جهانی و مقابله مدبرانه با جهانی‌سازی آمریکایی.

۱۸- حمایت از تحکیم و توسعه روابط با جهان اسلام و دفاع از تشکیل دولت فلسطینی در تمام سرزمین‌های فلسطین و همگرایی و روابط مسالمت آمیز و متقابل با کشورهای همسایه.

۱۹- اعتماد به توسعه صلح عادلانه و امنیت جهانی و روابط صلح آمیز متقابل و تنش زدایی و زمینه سازی برای تشکیل دولت عدل الهی.

۲۰- پذیرش اصول راهبردی عزت، حکمت و مصلحت و نفی هرگونه سلطه گری و سلطه پذیری به‌عنوان جهت‌گیری اصلی سیاست خارجی (دارابی، ۱۳۹۱: ۲۴۴-۲۴۲).

پیوست ۲: بخش‌هایی از بیانیه محمود احمدی‌نژاد هنگام ثبت نام در انتخابات ریاست جمهوری نهم، وزارت کشور:

نکاتی از بیانیه:

- نیازمند دولت تحول‌گرا با مدیریت انقلابی بر پایه عقلانیت و معنویت هستیم، دولتی که کارآمدی و عدالت‌گستری و ویژگی آن و سلامت و تواضع در برابر مردم از صفات آن باشد.
- دولت باید راه را بگشاید، سیاست‌گذاری کرده و از ملت حمایت کند. دولتی که به مردم و پاکی و صفا و صمیمیت و توانمندی بی‌پایان آنان اعتماد کامل داشته و راه‌حل مشکلات را در حضور همه‌جانبه ملت جستجو کند.
- باید درهای دولت به روی مردم باز شود و فاصله دولت ملت برداشته شود. ما دولت کم‌هزینه ولی پرفایده و پرکار می‌خواهیم دولتی که حداکثر رفاه را برای مردم و حداقل آن را برای خود بخواهد.
- گشودن دایره مدیریت بر روی جوانان، ایجاد سیستم در جهت برپایی عدالت و تمرکززدایی، ایجاد سیستم جهت استفاده برابر از ظرفیت‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی توسط آحاد مردم از وظایف مهم دولت است.
- ایجاد فضای محبت و مودت، همبستگی و نشاط در جامعه و گسترش روحیه نقدپذیری دولت و امر به معروف و نهی از منکر مردم به دولت، ایجاد امنیت روانی و روحی در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی، تحول برنامه ریزی شده در جهت مبارزه با فقر و

فساد و تبعیض بر اساس خدمت عدالت و عقلانیت از دیگر ضرورت‌های امروز جامعه است.

- خروج از انفعال در سیاست خارجی و روابط بین‌المللی، پیگیری سیاست تنش‌زدایی، با اعتقاد و محوریت حفظ و گسترش منافع ملت ایران، اعتقاد و حرکت در جهت غالب شدن قطب جهان اسلام در نظام چند قطبی آینده، تقدم نگاه منطقه‌ای در رابطه بین‌الملل و جهان اسلام، حوزه خلیج فارس، حوزه دریای خزر و آسیای میانه از اصول سیاست خارجی است.

- در خصوص تهدیدات خارجی، ما همیشه با این تهدیدات مواجه بوده‌ایم و تازگی ندارد. البته دشمنان اگر می‌توانستند به این تهدیدات عمل کنند، تا امروز این کار را انجام می‌دادند (باستانی، ۱۳۸۴: ۱۹۱-۱۹۰).

پیوست ۳: متن کامل بیانیه جمعیت آبادگران در حمایت از شورای وحدت، به شرح زیر است:

بسمه تعالی

جمعیت آبادگران جوان

بوی اصلاح می‌آید. از فهرست شورای وحدت حمایت می‌کنیم

شوراهای اسلامی شهر و روستا ظرفیتی راهبردی و موثر در جهت تقویت روحیه مشارکت مردمی و کاهش تصدی دولت و و دیگر قوای مقننه و قضایی و تحقق خواسته‌ها و حقوق شهروندی مردم با برقراری مدیریت یکپارچه است. از اهمیت والای این نهاد اجتماعی و تاثیر آن در ارتقای سطح حکمرانی این است که شوراهای اسلامی شهر و روستا به منزله پارلمان‌های محلی تا حد زیادی می‌توانند در تقویت مردم‌سالاری دینی و مشارکت عمومی مردم در امور جاری و حساس جامعه بسیار موثر باشند فلذا بر اساس اصل یک‌صدم قانون اساسی جمهوری اسلامی این ظرفیت هم اکنون بطور بالقوه در شورای اسلامی شهرها وجود دارد و می‌توانند در شکل‌گیری و توسعه مسائل فرهنگی و اجتماعی و همچنین فعالیتهای گسترده عمرانی در اداره کشور نقش بیشتری داشته باشند. فلذا شورا اسلامی شهرها با مشارکت آحاد ملت می‌توانند حرکتی جدی برای ارتقای سطح حکمرانی و بهبود کیفیت زندگی ایجاد نمایند.

جمعیت آبادگران جوان با عنایت به تجربیات ارزشمند اندوخته ادوار پیشین خدمت در شورای شهر تهران، ضرورت اجماع نهادی برای ایجاد تحول و اصلاح را دریافت و با حضور در "شورای وحدت" به عنوان نهادی مردم نهاد از مجموع ۴۸ تشکل موثر جریان اصیل انقلاب با محوریت جامعه محترم روحانیت مبارز تلاش نمود تا در کنار مجموعه نهادهای سازمان یافته نقشی در تحول گفتمان سیاسی کشور ایفا نماید. جمعیت آبادگران جوان با اعلام حمایت قاطع از تصمیم شورای وحدت مبنی بر حمایت از کاندیداتوری حضرت آیت الله رئیسی در انتخابات ریاست جمهوری تمامی توان سیاسی و اجتماعی خود را بر این مهم مصروف داشته و با تایید فرایند منطقی شکل گیری تهیه فهرست شورای اسلامی شهر تهران، حمایت خود را از فهرست انتخاباتی مورد حمایت شورای وحدت در "ششمین دوره انتخابات شورای اسلامی شهر تهران" به شرح ذیل اعلام می دارد:

مرتضی طلائی، حسن بیادی، عبدالمقیم ناصحی، مسعود زریبافان، ضرغام صادقی، علیرضا خجسته پور، احمد نیکبختیان، مهدی وکیل پور، ابوالفضل قناعتی، سعید طالبی نیا، فهیمه خان محمد زاده، فرشته حشمتیان، حسین اخگر پور، رقیه ودایع خیری، سیده سکینه عمرانی، هاشم داداش پور، فرید شهاب، سید مجید صدری، محمد وکیلی، احمد کرمی، سید حسن رجبی یکتا.

پیوست ۴: مرامنامه ائتلاف وحدت ملی به شرح ذیل می باشد:

مرامنامه ائتلاف وحدت ملی

مقدمه

با حمد و سپاس خداوند منان و در پناه وجود ذی وجود پیامبر عظیم الشان اسلام که شریعت راستین را پایه نهاد و موجب مودت و تالیف قلوب انسان ها شد، هم او که دشمنانش را به دوست و مخالفینش را به همراهانی استوار بدل نمود و عالم امکان را به زیر پرچم وحدت "کلمه الله هی العلیا" جمع نمود

وحدت و تالیف قلوب و اذهان مسلمین با حضور ائمه اطهار(ع) ادامه یافت و در حکومت‌ها و سیاست جهان رسوخ کرد و با وجود ذی‌قیمت صاحب‌الزمان ارواحناله‌الهدی و ظهور آن حضرت به تکامل خواهد رسید

ان شاء الله..

پیامبر اسلام خاتم النبیین بر وحدت و ائتلاف تفکرها و سلیقه‌ها حول محور اسلام همیشه تأکید داشتند و در روایات و احادیث به جد به آن اشاره شده است. در نظام مقدس جمهوری اسلامی در زمان پدیده و معجزه انقلاب اسلامی وحدت و ائتلاف احزاب و گروه‌ها و تفکرات همسو باعث پیروزی این جنبش عظیم گردید که تاریخ شفاهی و مکتوب انقلاب اسلامی کاملاً مشهود گواه است که پایه آن وحدت و ائتلاف اسلام است که در کشور عزیزمان بوده و خواهد بود جمله استقلال و آزادی و جمهوری اسلامی شعار همیشگی و پایدار این نظام به برکت خون شهدا اعتلاء و دوام خواهد داشت.

همچنین مقام‌های ولایت در زمان رهبری امام خمینی (ره) که کشور و گروه‌ها را به ائتلاف وحدت حول محور اسلام و کشور دعوت نمود و اکنون مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی) دائم در بیانات و تشریح اصول اصلی نظام مقدس تأکید بر آن داشته‌اند که ((امروز موضوعی مهم تر از وحدت ملی در کشور وجود ندارد.)) وحدت ملی جزء اصولی‌ترین اولویت‌های کشور است.

ائتلاف وحدت ملی بر این اساس و در سایه منویات رهبری و اعتقاد راسخ به نظام جمهوری اسلامی ایران و پیروی از قانون اساسی کشور با این مقدمه با شعار "اقتصاد، امنیت، فرهنگ" با همکاری تفکرات همسوی انقلابی شروع بکار نموده است.

تعریف:

ائتلاف وحدت ملی تشکیلی است برگرفته از تفکرات راستین و پایدار در راستای نظام جمهوری اسلامی ایران با اعتقاد به اسلام ناب محمدی (ص) که خود را ملتزم به قانون اساسی، انصار ولایت فقیه و بازوی نظام جمهوری اسلامی می‌داند و با شعار و سرلوحه قرار دادن "

اقتصاد، امنیت، فرهنگ” و دوری از تفرقه افکنی دشمنان بر پایه وحدت و ملی بودن روش و عملکرد خود اشعار دارد.

اهداف

اهداف کلان این ائتلاف همگام با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک سند بالادستی در تمام مراحل امور خود با تاکید مضاعف بر اجرای تمامی بندهای آن در تعیین هویت ملی با محوریت ” اقتصاد، امنیت، فرهنگ” به شرح ذیل می باشد:

- ایجاد یک شبکه سراسری و کشور جهت ارتباط مستقیم بین مردم و نمایندگان و پاسخگو بودن به مردم شریف ایران در راستای بالابردن سطح رضایت مندی آنها و ایجاد روحیه امید و افزایش انگیزه برای مشارکت های ملی.
- بهره مندی از پتانسیل های متخصصین بومی در اقصی نقاط کشور به جهت استفاده در نظام پارلمانی و بدنه اجرایی کشور.
- تلاش در جهت ایجاد و ارتقاء امنیت اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی در سطوح مختلف جامعه.
- ایجاد تعامل حداکثری احزاب، گروه ها و جبهه های مختلف و توسعه روابط مشترک جمعی در راستای انتخاب های اصلاح در دوره های مختلف.
- تلاش برای بهره مندی از جوانان و متخصصین در تمامی زمینه های فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و علمی و دانش بنیان ها در راستای پیشرفت و اعتلای کشور.
- تقویت اقتصاد مقاومتی و تولید به عنوان موتور محرک اقتصاد برای افزایش تولید ناخالص ملی و ایجاد اشتغال پایدار در جهت توسعه و پیشرفت ملی.
- کمک به ایجاد تعاملات بین المللی از طریق خانه احزاب بین المللی و بهره مندی از تشکل های مردم نهاد جهت مشارکت های اقتصادی، علمی و ...
- مهیا نمودن شرایط حضور کاندیداهای متعهد و متخصص که از لحاظ مالی امکان معرفی و بروز و ظهور خود را به جامعه مخاطبشان ندارند.

- ایجاد کارگروه‌های تخصصی در شاخه‌های مختلف، ذیل ائتلاف جهت ارائه خدمات مشاوره‌ای به نمایندگان محترم مجلس.
- سازمان‌دادن به فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و ... اقشار آسیب‌پذیر (منبع: سایت وحدت ملی).

منابع

- " Abadgarane irane eslami ". The rise and fall of a fundamentalist coalition" (2020/2/8). IRNA news agency, accessible at www.irna.ir/news/83656792/ [In Persian].
  - Qurbani, Alireza. "The support of the population of Abadgaran from the list of the Unity Council for Tehran" (2021/6/13). ISNA news agency, accessible at <https://www.isna.ir/news/1400032316439/>[In Persian].
  - "Secretary of the Young Population of Islamic Iran: Parties in our country do not have the necessary influence" (2019/7/1). IRNA news agency, accessible at www.irna.ir/news/83376990/[In Persian].
  - Ghasemi Sayani, Ali Asghar and others (2015). "Sociological study and analysis of presidential elections in Iran (case study of 2014 elections)". Contemporary political essays, seventh year, third issue, pp. 105-142 . available at <https://sid.ir/paper/233520/> [In Persian].
  - Qureshi, Fardin, and others (2016). "Evolution of the discourse of justice in Iran: a case study of the governments of Mahmoud Ahmadinejad and Hassan Rouhani", Sociology of Economy and Development, 6th year, 2nd issue, pp. 143-180 [In Persian] magiran.com/p1857068.
  - Mission statement of the national unity coalition: available at <https://vahdatmeli.com/>[In Persian].
  - Malki, Morteza and eyvazi, Mohammad Rahim (2019). "Analysis of the political discourse of the 11th government of the Islamic Republic of Iran in domestic politics", Islamic Journal of Political Research, Year 10, Number 1, pp. 154-125[In Persian] <http://dorl.net/dor/20.1001.1.23222980.1399.10.1.3.4>.
  - Hazarjaribi, Jafar and Safari Shali, Reza (2012). "The Discourse of Justice in the Bills of Development Programs after the Islamic Revolution (with emphasis on reducing poverty and deprivation)", Social Sciences Quarterly, No. 61, pp. 1-44[In Persian]. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.17351162.1392.20.61.1.4>.
  - Moradi, Yasser "Conversation with Seyed Morteza Nabawi" (2006/1/14&15), Hamshahri newspaper[In Persian].
  - Tajik, Mohammad Reza and Rozkhosh, Mohammad (2008). "Examination of the 9th round of the presidential elections of the Republic of Iran from the perspective of discourse analysis", Journal of the School of Literature and Human Sciences, year 16, number 61, pp. 127-83[In Persian] <http://dorl.net/dor/20.1001.1.24766933.1387.1387.5.3.0>.
- Books
- Bastani, Robabe (2004). "3rd of Tir: Reactions to the 9th round of presidential elections". Tehran: Astide ghalam[In Persian].
  - Fairclough, N. (1992). "Discourse and Social Change"(Oxford: Basic Blackwell)
  - Fairclough, N. (1995). "Critical discourse analysis". London: Longman.
  - Foucault, M (1972). "Archaeology of Knowledge" (London: Tavistock Publications).
  - Darabi, Ali (2012). "Political Current Studies in Iran." Tehran: Islamic Culture and Thought Research Institute Publishing Organization[In Persian].
  - Soltani, Ali-Asghar (2017). "The power of speech and language (power flow mechanisms in the Islamic Republic of Iran)". Tehran: Ney publication[In Persian].

- Kake Jani, Abbas (2013). "The trend of fundamentalism in the Islamic Republic of Iran". Tehran: Institute of Cultural Arts and Publications of Islamic Revolution Documentation Center[In Persian].
- McDonnell, Daniel (2001). "An Introduction to Discourse Theories", translated by Hossein-Ali Nozari (2001). Tehran: Farhang gofteman[In Persian].
- Jorgensen, Marian and Phillips, Louise (2010). "Theory and Method in Discourse Analysis". Translated by Hadi Jalili. Tehran: Ney Publishing[In Persian].

